

О.Ф. ЛИМАР

(Житомирський національний агроекологічний університет, м. Житомир, Україна)

Регіональні програми розвитку малого підприємництва як фактор підвищення ефективності їх діяльності

Малий бізнес є найбільш динамічною складовою ринкової економіки, яка сприяє розвитку інноваційних процесів, збільшенню кількості робочих місць, зростанню ринкової конкуренції, зміцненню економічного стану регіонів. В той же час, успішний розвиток малого підприємництва можливий лише за умов здійснення цілеспрямованої державної підтримки.

Метою статті є розкриття особливостей формування та виконання регіональних програм розвитку вітчизняного малого бізнесу. Класифіковано форми і види державної підтримки малого підприємництва. Розкрито особливості побудови регіональних програм та заходи з підвищення ефективності їх реалізації. Проаналізовано джерела фінансування регіональних програм розвитку малого підприємництва в Україні та оцінено результативність виконання заходів, передбачених такими програмами.

Досліджено динаміку виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва у Вінницькій області за 2008-2012 роки. Наведено основні показники економічного розвитку та результати діяльності малого підприємництва в даному регіоні.

Ключові слова: підприємництво, малий бізнес, державна підтримка, джерела фінансування, регіональні програми.

Е.Ф. ЛЫМАРЬ

(Житомирский национальный агроекологический университет, г. Житомир, Украина)

Региональные программы развития малого предпринимательства как фактор повышения эффективности их деятельности

Малый бизнес является наиболее динамичной составляющей рыночной экономики, которая способствует развитию инновационных процессов, увеличению количества рабочих мест, росту рыночной конкуренции, укреплению экономического положения регионов. В то же время, развитие малого предпринимательства возможно лишь при условии осуществления целенаправленной государственной поддержки.

Целью статьи является раскрытие особенностей формирования и выполнения региональных программ развития отечественного малого бизнеса. Классифицированы формы и виды государственной поддержки малого предпринимательства. Раскрыты особенности построения региональных программ и указаны меры по повышению эффективности их реализации. Проанализированы источники финансирования региональных программ развития малого предпринимательства в Украине и оценена результативность выполнения мероприятий, предусмотренных такими программами.

Исследована динамика выполнения региональных программ развития малого предпринимательства в Винницкой области за 2008-2012 годы. Приведены основные показатели экономического развития и результаты деятельности малого предпринимательства в данном регионе.

Ключевые слова: предпринимательство, малый бизнес, государственная поддержка, источники финансирования, региональные программы.

O.F. LYMAR

(Zhytomyr National Agroecological University, Zhytomyr, Ukraine)

Regional Programmes for Small Business Development as Factor of Increasing Their Activity Efficiency

Small business is one of the most dynamic components of market economy that enables development of innovation processes, increase in number of working places, growth of market competition, enhance of regions economic position. Still, small business development can only be possible providing there is purposeful governmental

The article has its purpose to highlight the specifics of executing small business development programmes. Forms and types of government support for small businesses have been classified. Specifics of regional programmes formation have been highlighted and measures for their efficient implementation have been determined. Sources of financing regional programmes for the development of small business in Ukraine have been analyzed and efficiency of carrying out arrangements provided for by these programmes has been assessed.

Dynamics of fulfilling small business development regional programmes in Vinnitsa region has been traced back for 2008-2012. Key indicators of economic development and outcomes of small business activity in the above region have been brought.

Keywords: entrepreneurship, small business, government support, sources of finance, regional programmes.

Постановка проблеми. Малий бізнес є найбільш динамічною складовою ринкової економіки, яка сприяє розвитку інноваційних процесів, зміцненню економічного стану регіонів, збільшенню кількості робочих місць, зростанню конкуренції, наповнення ринку товарами і послугами, які мають значний попит у споживачів.

На наш погляд, успішний розвиток малого підприємництва можливий лише за умови цілеспрямованої державної підтримки, рівень якої визначається загальнодержавною стратегією впливу на економічні і соціальні процеси. При цьому особливого значення набуває формування ефективної державної політики щодо малого бізнесу на регіональному рівні, тому актуальним є дослідження питань управління системою регіонального розвитку і підтримки суб'єктів підприємницької діяльності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Концептуальні засади розвитку малого підприємства висвітлені в працях як зарубіжних, так і вітчизняних вчених: К. Алексєєва, І. Брігченка, З. Варналій, В. Виговської, В. Гейця, І. Герчикової, П. Данилишина, Ю. Долгорукова, К. Калантарідіса, Р. Коуза, С. Колодинського, Д. Ломзадзе, С. Ляпунова, В. Ляшенка, С. Мочерного, В. Попова, М. Харченко, Б. Райзберга, Д. Рікардо, Л. Чубаревої та інших.

Проблеми державної підтримки розвитку малого бізнесу досліджувались такими українськими вченими, як В. Амітан, О. Амоша, О. Безверха, Л. Безчасний, В. Василенко, М. Долішній, Г. Ковалевський, О. Кужель, І. Лукінов, Г. Онищук, О. Пасхавер, В. Савчук, В. Семиноженко, М. Чумаченко, Л. Шевченко та іншими.

Разом з тим, нестабільність економічного середовища, зміни чинного законодавства і проведення ряду реформ спричиняють необхідність подальших досліджень означених питань.

Метою статті є розкриття особливостей формування регіональних програм розвитку малого бізнесу в Україні, а також проведення аналізу виконання таких програм для визначення напрямків підвищення їх ефективності.

Виклад основних результатів дослідження. З метою узгодження інтересів держави і сектору малого підприємництва в Україні розвиток малого підприємництва регулюють відповідні органи державної влади різного рівня [1].

Відповідно до Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні» державна підтримка

малого бізнесу проводиться у таких напрямках:

- запровадження спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності для суб'єктів малого підприємництва, що відповідають критеріям, встановленим у податковому законодавстві;

- залучення суб'єктів малого підприємництва до виконання науково-технічних і соціально-економічних програм, здійснення постачання продукції (робіт, послуг) для державних та регіональних потреб;

- забезпечення фінансової державної підтримки малих підприємств шляхом запровадження державних програм кредитування, надання гарантій для отримання кредитів, часткової компенсації відсоткових ставок за кредитами тощо;

- сприяння розвитку інфраструктури підтримки малого підприємництва;

- гарантування прав суб'єктів малого підприємництва під час здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності;

- сприяння спрощенню дозвільних процедур та процедур здійснення державного нагляду (контролю), отримання документів дозвільного характеру для суб'єктів малого підприємництва та скороченню строку проведення таких процедур;

- організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації кадрів для суб'єктів малого підприємництва;

- впровадження механізмів сприяння та стимулювання до використання у виробництві суб'єктами малого підприємництва новітніх технологій, а також технологій, які забезпечують підвищення якості товарів (робіт, послуг) [11].

Державна підтримка розвитку малого підприємництва за характером впливу поділяється на пряму і непряму, за функціональним напрямом – на організаційно-структурну, фінансово-податкову і майнову (табл. 1).

У Концепції Загальнодержавної програми розвитку малого підприємництва на 2014-2024 роки зазначено, що наразі стан малого підприємництва в Україні має такі недоліки:

- нерівномірність концентрації суб'єктів малого підприємництва за регіонами. Найбільша кількість зазначених суб'єктів спостерігається у м. Києві, Донецькій, Дніпропетровській, Харківській, Одеській, Київській та Львівській областях;

- нерівномірність розподілу за видами економічної діяльності. Зокрема, у сфері торгівлі та послуг питома вага суб'єктів малого підприємництва становить 64,7 % їх загальної кількості, сфері

Класифікація державної підтримки малого підприємництва

Види державної підтримки	Форми державної підтримки малого підприємництва	
	Пряма	Непряма
Організаційно-структурна	Ведення реєстру малих підприємств. Спрощення порядку реєстрації, зниження плати за ліцензування діяльності і сертифікацію продукції. Формування дієвої системи контролю і перевірок малих підприємств. Забезпечення соціальної безпеки.	Стимулювання взаємозв'язків між великим і малим бізнесом на засадах франчайзингу, лізингу. Розвиток інформаційно-маркетингових і консультативних служб. Підтримка підвищення кваліфікаційного рівня кадрів, зайнятих у малому бізнесі.
Фінансово-податкова	Запровадження спрощеного порядку ведення бухгалтерського обліку і подання фінансової звітності. Надання дозволу на використання прискореної амортизації необоротних активів. Запровадження пільгового режиму оподаткування. Забезпечення пільг при кредитуванні високоефективних інвестиційних проектів. Забезпечення державним замовленням. Застосування пільгових митних тарифів та інші форми митної підтримки	Стимулювання банків і страхових компаній до кредитування і страхування малих підприємств. Надання додаткових субвенцій і дотацій регіонам і муніципальним утворенням в якості заохочення за високий рівень розвитку малого підприємництва
Майнова	Встановлення пільгових умов надання в оренду приміщень і обладнання, що перебуває у державній власності, а також формування державних лізингових компаній.	Надання пільг лізинговим компаніям, які працюють з малими підприємствами. Забезпечення гарантій по кредитах за рахунок державного майна

Джерело: складено автором за [4; 5; 14, с. 28-30].

Наявні недоліки свідчать про необхідність активізації державної підтримки розвитку малого бізнесу із врахуванням галузевих та регіональних особливостей [12]. У нашій країні державна підтримка розвитку малого бізнесу здійснюється шляхом розробки і реалізації на державному й регіональному рівнях комплексних програм. Відповідно до Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації регіональних програм [7] регіональні програми розраховані на два роки.

Регіональна програма розвитку малого підприємництва – це погоджений за ресурсами, виконавцями і строками реалізації комплекс заходів, спрямованих на створення правових, фінансових, соціально-економічних, організаційно-господарських і інших умов розвитку малого підприємництва в регіоні.

Формування регіональних програм проводиться на основі принципів використання програмно-цільового підходу та координації різних рівнів управління [7].

Головна мета регіональних програм розвитку малого підприємництва – спрямування дій обласних та місцевих органів виконавчої влади, об'єднань і спілок підприємств на створення сприятливих правових, економічних, організаційних та інших умов для стабільної та ефективної роботи суб'єктів малого бізнесу, підвищення ролі цього сектора в структурній перебудові економіки регіонів та вирішенні

соціально-економічних проблем розвитку регіонів, забезпечення співпраці місцевих органів виконавчої влади та підприємницьких кіл.

Процес розробки регіональної програми розвитку малого підприємництва включає етапи визначення пріоритетних напрямків підтримки малого підприємництва, програмних завдань і обґрунтування комплексу заходів по реалізації цих завдань [9, с. 74-100].

При розробці регіональних програм підтримки необхідно враховувати економічну спеціалізацію того чи іншого регіону, рівень його виробничого потенціалу та наявність відповідної сировинної бази [8, с.182].

Результативність регіональних програм розвитку малого підприємництва значною мірою визначається обсягами фінансових ресурсів, направлених на їх реалізацію. Як свідчать статистичні дані, на виконання програмних заходів у 2012 р. відповідними рішеннями рад в бюджетах АР Крим, областей, міст Києва та Севастополя затверджено використання коштів у загальному обсязі 30,7 млн. грн.(табл. 2).

У більшості областей, крім Миколаївської, Харківської, Херсонської областей та АР Крим, понад 90 % ресурсів на розвиток малого підприємництва надходили з інших джерел, зокрема за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття і коштів підприємств.

Фінансування регіональних програм розвитку малого підприємництва у 2012 році, тис. грн.

№ з/п	Області	Плановий показник затверджених бюджетних коштів	Загальна сума коштів, фактично витрачених з усіх джерел	Джерела фінансування			
				Цільове спрямування	За іншими статтями обласного бюджету	З бюджетів районів та міст	Інші джерела
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Вінницька	1136,3	7697,2	230,5	68,4	131,9	7266,4
2	Волинська	271,6	4502,0	271,6	–	97,4	4133,0
3	Донецька	1741,9	40991,7	1562,6	–	1679,1	37750,0
4	Дніпропетровська	1874,0	6003,6	–	–	–	6003,6
5	Житомирська	500,0	2179,9	368,0	–	88,2	1723,7
6	Закарпатська	587,5	2978,0	94,8	–	469,2	2414,0
7	Запорізька	700,0	39602,9	283,1	–	–	39319,8
8	Івано–Франківська	1500,0	20627,4	1370,9	–	273,8	18982,7
9	Київська	1800,0	5997,4	220,0	–	367,0	5410,4
10	Кіровоградська	761,2	8610,0	100,0	650,2	118,5	7741,3
11	Луганська	2346,2	40492,4	–	1817,3	912,7	37762,4
12	Львівська	500,0	35716,2	330,0	–	37,5	35348,7
13	Миколаївська	461,8	341,9	178,2	117,6	46,1	–
14	Одеська	1851,0	6053,6	1880,3	–	311,6	3861,7
15	Полтавська	2000,0	257,4	111,1	–	115,5	30,8
16	Рівненська	235,6	3953,1	227,6	–	26,3	3699,2
17	Сумська	240,0	2733,5	232,9	–	84,5	2416,1
18	Тернопільська	200,0	16381,4	–	–	124,0	16257,4
19	Харківська	2302,7	553,3	380,9	172,4	–	–
20	Херсонська	2736,5	386,4	150,0	–	236,4	–
21	Хмельницька	717,4	25528,8	360,0	107,6	–	25061,2
22	Черкаська	500,0	1000,0	–	–	–	1000,0
23	Чернігівська	800,0	768,1	743,1	–	25,0	–
24	Чернівецька	200,0	1398,1	185,4	–	244,4	968,3
25	АР Крим	2260,0	717,4	600,2	–	117,2	–
26	м. Київ	2000,0	11952,5	2000,0	–	–	9952,5
27	м. Севастополь	485,0	4298,5	–	–	50,0	4248,5
Всього:		30708,7	291722,7	11881,2	2933,5	5556,3	271351,7

Джерело: складено автором за [17]

Найбільші обсяги на фінансування програмних заходів передбачили в своїх бюджетах Херсонська область – 2,7 млн. грн., Луганська та Харківська області – по 2,3 млн. грн., АР Крим – 2,2 млн. грн., Полтавська обл. та м. Київ – по 2,0 млн. грн., Київська та Одеська, Дніпропетровська області – по 1,8 млн. грн., Донецька обл. – 1,7 млн. грн., Івано-Франківська обл. – 1,5 млн. грн., Вінницька обл. – 1,1 млн. грн.

Найменші обсяги фінансування регіональної програми було затверджено у Тернопільській та Чернівецькій областях – по 200,0 тис. грн.

У 2012 році з обласних бюджетів, бюджетів АР Крим, міст Києва та Севастополя профінансовано реалізацію заходів регіональних програм на загальну суму 14,9 млн. грн.

Кошти обласних бюджетів спрямовувалися на компенсацію відсотків за банківськими кредитами, фінансування бізнес-проектів на поворотній основі, пільгове кредитування, створення нових об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва та поповнення статутного та оборотного фондів вже

існуючих об'єктів, навчально-методичну роботу, виставкові заходи, видання інформаційних бюлетенів, проспектів, довідників, навчання та перепідготовку незайнятого населення з орієнтацією на зайняття підприємницькою діяльністю тощо [2].

У структурі фінансування програмних заходів з бюджетів АР Крим, областей, міст Києва та Севастополя більшість коштів спрямовувалися на фінансування бізнес-проектів на поворотній основі, пільгове кредитування, компенсацію відсотків за банківськими кредитами.

Фінансова підтримка розвитку малого підприємництва у регіонах проводилась за рахунок кредитів банків, коштів кредитних спілок та фондів підтримки підприємництва. В окремих областях запроваджений механізм часткового відшкодування відсотків за кредитами, наданими підприємцям для реалізації інвестиційних проектів за рахунок місцевих бюджетів.

Результативність виконання заходів регіональних програм розвитку малого підприємництва у 2012 році оцінено у таблиці 3.

Результативність виконання заходів регіональних програм розвитку малого підприємництва у 2012 році

№ з/п	Області	Відшкодування відсотків за банківські кредити:		Кількість про-фінансованих в рамках регіональної програми бізнес-проектів, од./тис. грн.	Загальна сума кредитів, наданих у рамках регіональної програми, тис. грн.:		Наявність кредит-но-гарантій-них установ (так, ні)	Залучення до виконання робіт/послуг за державні кошти:		
		Обсяги, тис. грн.	кількість бізнес-проектів, од.		суб'єктам МП	фермерським господарствам		загальні обсяги замовлень, тис. грн.	кількість замовлень, од.	відсоток до загальної кількості замовлень в регіоні, %
1	Вінницька	117,9	8	1/70,0	—	—	так	1569880	1481	18,8
2	Волинська	—	—	—	—	691,5	ні	893900,0	768	—
3	Донецька	450,0	9	—	—	—	так	653056,1	3525	56,4
4	Дніпропетровська	—	—	—	—	44,2	так	—	—	—
5	Житомирська	—	—	—	—	—	так	198200,0	810	28,0
6	Закарпатська	—	—	—	—	1168,8	ні	220300,0	828	33,0
7	Запорізька	—	—	5/61,8	—	2400,0	так	1184644	1817	14
8	Івано-Франківська	—	—	13/1686,4	—	18982,7	так	—	—	—
9	Київська	—	—	49/438,2	6339,1	11350,0	так	7333951	1049	48,6
10	Кіровоградська	—	—	5/595,0	749390,0	500,0	так	501100,0	1357	80
11	Луганська	1000,0	14	26	89018,9	55425,8	так	341945,2	1273	77,3
12	Львівська	—	—	—	37482,7	2826,5	ні	392651,5	899	—
13	Миколаївська	—	—	—	—	—	ні	997796,1	1265	55,0
14	Одеська	—	—	—	9300000,0	—	так	—	—	—
15	Полтавська	—	—	2/150,0	—	1001,4	так	—	—	—
16	Рівненська	17,7	1	—	—	4717,3	ні	239536,7	420	73,8
17	Сумська	—	—	—	—	—	ні	180005,0	8294	54,3
18	Тернопільська	—	—	—	—	1058,1	ні	186900,0	285	81,7
19	Харківська	—	—	1/172,4	172,4	—	так	—	—	—
20	Херсонська	20,0	1	1/80,0	—	—	ні	—	—	—
21	Хмельницька	—	—	—	360,0	—	так	210000,0	564	54,3
22	Черкаська	—	—	10/1000,0	600,0	400,0	ні	669400,0	847	60
23	Чернігівська	100,0	1	3/450,0	170,0	280,0	так	—	—	—
24	Чернівецька	100,0	1	—	—	—	так	503171,4	6214	70
25	АР Крим	338,1	3	—	—	—	так	308152,0	2501	85,1
26	м. Київ	2000,0	—	—	—	11900,0	ні	4913776	2787	—
27	м. Севастополь	—	—	—	—	—	так	—	—	—
Всього:		4143,7	38		10183533,1	112746,3		21498365	36984	

Джерело: складено автором за [17]

У Вінницькій області, починаючи з 1997 року, запроваджено програмний підхід розвитку малого підприємництва. Регіональні програми розвитку включали ряд заходів, спрямованих на створення правових, фінансових, соціально-економічних, організаційно-господарських та інших умов його розвитку в області (табл. 4).

Проведений аналіз виконання регіональних програм протягом 2008-2012 років виявив значне зниження обсягів коштів, витрачених на реалізацію заходів. Їх обсяг у 2012 році знизився на 83,6 % порівняно з 2008 роком.

Проте слід відмітити, що за цей період більше, ніж в два рази зросла кількість об'єктів інфраструктури

підтримки малого підприємництва, створено мережу інформаційно-консультативних установ, призначених для надання допомоги з правових, економічних проблем, підготовки проектів документів. В 45 навчальних закладах регіону постійно здійснюється перепідготовка та підвищення кваліфікації працівників, що сприяє розвитку малого підприємництва і зниженню рівня безробіття.

Результати аналізу виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва у Вінницькій області свідчать про зростання кількості суб'єктів малого підприємництва протягом 2010-2012 років на 2,2 % (табл. 5).

**Динаміка виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва
у Вінницькій області за 2008-2012 роки**

№ з/п	Показники	Од. виміру	2008 р.	2009 р.	2010 р.	2011 р.	2012 р.
1	Загальна сума коштів, витрачених на реалізацію регіональної програми	тис. грн.	46847,8	27699,3	34969,4	9290,2	7697,2
2	Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого підприємництва	од.	221	267	274	257	271
3	Фонди підтримки підприємництва, всього	од.	13	11	11	14	15
4	Інвестиційні фонди і компанії	од.	35	24	27	24	34
5	Інформаційно-консультативні установи	од.	66	59	65	61	56
6	Кількість навчальних закладів, що здійснюють перепідготовку і підвищення кваліфікації кадрів підприємництва	од.	35	45	45	45	45
6	Кількість безробітних, що отримали фахову підготовку для заняття підприємницькою діяльністю	осіб	1899	1567	507	562	876
7	Кількість підприємств, що пройшли підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації	осіб	0	313	265	418	380

Джерело: складено автором за [13]

Таблиця 5

**Основні показники економічного розвитку та результати діяльності малого підприємництва
Вінницької області, 2010-2012 рр.**

Показники	Одиниця виміру	2010 р.	2011 р.	2012 р.	Відхилення			
					2011 р. до 2010 р.		2012 р. до 2011 р.	
					+, -	%	+, -	%
Кількість зареєстрованих суб'єктів малого підприємництва	тис. один.	109,0	107,4	109,7	-1,6	98,5	2,4	102,2
Кількість суб'єктів малих підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення	один.	46	35	44	-11	76,1	9,0	125,7
Кількість зайнятих працівників	тис. осіб	53328	36000	51635	-17328	67,5	15635,0	143,4
Загальна сума надходжень від діяльності суб'єктів малого підприємництва	млн. грн.	547,0	590,8	810,8	43,8	108,0	220,0	137,2
Надходження від суб'єктів малого підприємництва до місцевого бюджету	млн. грн.	345,6	416,2	567,2	70,6	120,4	151,0	136,3

Джерело: складено автором за [13]

Незважаючи на зменшення кількості зареєстрованих суб'єктів малого підприємництва, загальна сума надходжень до бюджетів усіх рівнів від діяльності суб'єктів малого підприємництва в 2012 році склала 810,8 млн. грн., що на 37,2 % більше, ніж у 2011 році.

Надходження до місцевих бюджетів від діяльності суб'єктів малого підприємництва також зросли на 36,3 % порівняно з 2011 роком [16].

На нашу думку, розробленим регіональним програмам розвитку малого бізнесу властивий ряд суттєвих недоліків, зокрема відсутність:

- узгодженості структурних складових;
- детального аналізу стану розвитку малого

бізнесу на початок дії програми;

- конкретизації поставлених завдань;
- цілеспрямованих заходів інноваційного розвитку малого підприємництва.

Висновки. На основі проведеного дослідження можна констатувати появу позитивних тенденцій у розвитку малого підприємництва Вінницької області, про що свідчить позитивна динаміка показників діяльності малих підприємств, та є результатом реалізації регіональних програм як фактора сприяння розвитку малого підприємництва. Так, у 2012 році порівняно з 2011 роком на 2,2 % збільшилась кількість малих підприємств області, на 25,7 % - їх кількість на 10 тис. осіб наявного населення, на

43,4 % - кількість зайнятого населення. Також на 37,2 % збільшилась загальна сума надходжень до бюджетів усіх рівнів від діяльності суб'єктів малого підприємництва, при тому, що за аналогічний період обсяги витрачених коштів на реалізацію програм зменшились на 17,1 %.

Таким чином, регіональні та місцеві програми розвитку малого бізнесу є важливою формою його державної підтримки. З метою підвищення ефективності реалізації регіональних та місцевих програм розвитку малого підприємництва необхідно забезпечити:

- державну підтримку у виробництві і реалізації продукції, шляхом впровадження державних замовлень, розширення взаємозв'язків великого і малого бізнесу, зростання експорту товарів і послуг;

- стимулювання розвитку малих підприємств які здійснюють діяльність у виробничій сфері;

- формування сприятливої фінансово-кредитної політики, тобто розробку пільгових програм кредитування, бюджетного фінансування пріоритетних галузей економіки;

- розвиток інформаційно-консультативної служби, підготовку висококваліфікованих кадрів у спеціально створених центрах.

Реалізація зазначених пропозицій сприятиме здійснення ефективної державної політики щодо підтримки розвитку малих підприємств та забезпечить створення сприятливих умов діяльності суб'єктів підприємництва, підвищення економічних показників розвитку регіонів, підтримки пріоритетних галузей економіки, збільшення зайнятості населення.

4 Список використаних джерел

1. Гаєвська Л.М. Розвиток малого підприємництва в контексті державної регуляторної політики / Л.М. Гаєвська // Інноваційна економіка. - 2012. - № 6 (32). - С. 294 – 298.

2. Державна служба України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва: Аналітичний звіт про стан і перспективи розвитку малого та середнього підприємництва в Україні за 2012 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

3. Збарський В.К. Менеджмент малого та середнього бізнесу: Навчальний посібник. – К.: ДАКККІМ, 2006. – 361 с.

4. Збарський В.К. Місце регіональних програм розвитку малого підприємництва у забезпеченні зайнятості населення / В.К. Збарський // Вісник Сумського національного аграрного університету, Серія «Фінанси і кредит». – 2012. – № 2. - С. 74-80. http://archive.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/Vsnau/2012_2/25Zbarsky.pdf.

5. Збарський В.К. Регіональні аспекти розвитку малих підприємств Центрального економічного

району // Вісник Сум. НАУ. – 2012. – № 1. – С. 235-242.

6. Мадзігон В. Проблеми оптимізаційного розвитку підприємства в Україні на сучасному етапі / В. Мадзігон // Молодь і ринок : щомісяч. наук.-пед. журн. – 2011. – № 7. – С. 23-27.

7. Методичні рекомендації щодо формування і реалізації регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва, затверджені Наказом Державної служби України з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва 18.09.2012 р. № 44.

8. Методи і моделі оцінювання розвитку малого бізнесу: мезо- та макрорівень: монографія / Т.В. Уманець, Ю.О. Ольвінська, О.В. Лукачова; за ред. Т.В. Уманець. – Донецьк: «ВІК», 2010. – 280 с.

9. Миронова Т.Л., Добровольська О.П., Процай А.Ф., Колодій С.Ю. Управління регіональним розвитком регіону: Навчальний посібник. - К.: Центр навчальної літератури, 2006. - 328 с.

10. Податковий кодекс України [Електронний ресурс]: від 2 груд. 2010 р. № 2755-VI: [чинний від 01.01.2011] // Бюджетная бухгалтерия: в помощь бухгалтеру. – (Бібліотека офіційних видань). – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/ed_2010_11_18/an/3/JF5H901G.html#3.

11. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні: Закон України № 4618-VI від 22.03.2012 року [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/4618-17>.

12. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми розвитку малого і середнього підприємництва на 2014-2024 роки. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 28.08.2013 № 641-р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/641-2013-p>.

13. Регіональна програма розвитку малого і середнього підприємництва у Вінницькій області на 2011-2012 роки [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

14. Серова І. А. Бізнес-статистика. Конспект лекцій / І.А. Серова, В.О. Шаповалова. – Харків: Вид. ХНЕУ, 2009. - 88 с.

15. Сороківська О. Особливості взаємодії малого бізнесу з корпоративним сектором економіки / О. Сороківська, Г. Машлій // Соціально-економічні проблеми і держава. - 2012. - Вип. 1 (6). - С. 156-163.

16. Стан розвитку малого та середнього підприємництва у містах та районах Вінницької області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/index.php/2010-11-23-13-52-20/170-presvipuslipen2013/1888-2013-07-18-12-45-03.html>.

17. Узагальнений звіт про стан виконання регіональних програм розвитку малого підприємництва в Україні у 2012 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.